

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2016 - NR 3/99

fot: Andrzej Jakubowski

Ulice Koszalina (fot. A. Jakubowski – www.facebook.pl)

➔ Chwalenie uczniów nie wystarczy oczywiście jako jedyna metoda pedagogiczna, natomiast chcę podkreślić, że im więcej przyjemnych emocji wiąże się z nauką, tym większe jest prawdopodobieństwo skłonienia młodych ludzi do poważnej pracy.[dr Hanna Hamer 2010¹]

Koszalin: kwiecień - maj 2016

¹ H. HAMER, *Klucz do efektywności nauczania. Poradnik dla nauczycieli*. Warszawa: Wydaw. Veda, 2010, wyd. II.

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2016 nr 3/99

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O sztuce fotografii i plastycznej edukacji. Rozmowa z Panem Markiem JÓŹKÓW – artystą fotografikiem, wykładowcą Państwowego Ogniska Kultury Plastycznej w Koszalinie	3
- Red., Wiosenne Zespoły Metodyczne CEN	5
- Ostateczny kształt reformy będzie przedstawiony 27 czerwca	6
- Magdalena Zarębska-Kulesza nowym kuratorem oświaty w woj. zachodniopomorskim	7
- Izabela SUCKIEL, POZNAJĘ – ODKRZYWAM – DOŚWIADCZAM: relacja z konferencji CEN	8
- Bogdan URBANEK, <i>Metody aktywizujące w pracy nauczyciela</i> – cz. II	12
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Edukacja – Aktywność – Rozwój”	16
- Alicja LORENZ, Konferencja z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski	17
- Katarzyna MATOLICZ, <i>Inspiracje z dużego ekranu</i>	21
- 60 lat DKF – Dyskusyjnego Klubu Filmowego w Koszalinie	24
- Trudne pytania: Mikołaj HERBST, <i>Dziesięć trudnych pytań o edukację w Polsce (...)</i>	25
- XIII Międzyszkolny Konkurs Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015	27
- Red., Co uczniom daje fotografowanie?	29
- Bogdan URBANEK, Żegnaj Nauczycielu Kraju Ojczystego	30
- Ciekawy artykuł: Zbigniew WIŚNIEWSKI, <i>Merkury – nieznana planeta (...)</i> ,	32
- Ciekawy artykuł: Zbigniew WIŚNIEWSKI, <i>Wenus – piekielny sąsiad – cz. III (...)</i>	33
- Oliwia GOZDEK, O programie „Żyj smacznie i zdrowo”	34
- Poezja koszalińskich twórców: Piotr Jerzy Kawa „Koszalin”	35
- Filharmonia Koszalińska zaprasza na majowe koncerty	36
- Edukacja domowa – wykaz wydawnictw zwartych (wybór)	37
- Ciekawa książka: Leszek PAWELSKI (red.), <i>Innowacyjność w zarządzaniu edukacją (...)</i>	39

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

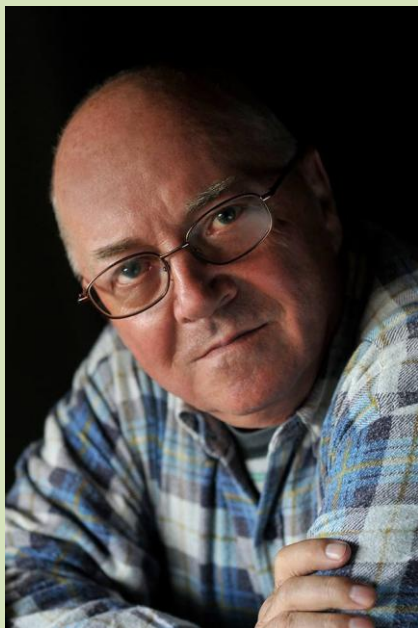
Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16,
fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja** - 34-767-26. Internet: www.cen.edu.pl, Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

O sztuce fotografii i plastycznej edukacji. Rozmowa z Panem Markiem JÓŻKÓW – artystą fotografikiem, wykładowcą Państwowego Ogniska Kultury Plastycznej w Koszalinie

1. Panie Marku - witam i bardzo dziękuję, że znalazł Pan chwilę dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Kim jest Marek Józków?

- Z zawodu fotografem. Absolwentem Państwowego Liceum Technik Plastycznych – wydziału fotografii - w Gdyni Orłowie i Studium Nauczycielskiego w Gdańsku.

Marek Józków – fotografik (fot. Arch. M.J.)

2. Jest Pan znanym artystą fotografikiem, jurorem wielu krajowych i zagranicznych konkursów fotograficznych oraz plastycznych. Skąd te zainteresowania światem fotografii?

- Zawsze lubilem świat przyrody i marzyłem o jego dokumentacji. Fotografia była najlepszym narzędziem.

3. W czym leży sekret zrobienia dobrego zdjęcia? Tkwi w dobrym sprzęcie, czy może w talencie fotografa?

- Jak zwykle i w jednym i drugim.

4. Najładniejsze zdjęcia to uchwycenie żywej przyrody?

- Tak. Ludzie z powodu braku czasu rzadko bywają na łonie natury, a jeżeli już tam są, to nie potrafią jej podglądać.

5. Był Pan wielokrotnie jurorem Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej, który od lat organizuje Szkoła Podstawowa nr 7 w Koszalinie. Jakie zdjęcia dzieci zrobiły największe wrażenie?

- Zdjęcia o różnej tematyce. Dzieci są wspaniałymi obserwatorami tego, co się wokół nich dzieje.

6. Obchodzi Pan 50-lecie pracy twórczej. Serdecznie gratuluję. Co w tej pracy dawało najwięcej radości?

- Bywanie w różnych miejscach, które były inspiracją do powstawania ciekawych fotografii.

O sztuce fotografii i plastycznej edukacji. Rozmowa z Panem Markiem JÓŻKÓW – artystą fotografikiem, wykładowcą Państwowego Ogniska Kultury Plastycznej (...) – cd.

7. Był Pan wykładowcą w pracowni fotografii Państwowego Ogniska Kultury Plastycznej w Koszalinie, czyli nauczycielem fotografii. Co Pan myśli o obecnej edukacji?

- **W dziedzinie fotografii, jest niesamowity postęp techniczny i technologiczny. Jest dużo szkółek fotograficznych, fotografia jest przedmiotem w wielu Akademiach Sztuk Pięknych. Za moich czasów, była tylko jedna szkoła o profilu fotograficznym i jedna o profilu fotochemicznym.**

8. Panie Marku, czy młodzież lubi fotografię, plastykę, sztukę?

- **Fotografia jest teraz ulubionym medium młodzieży. Malarstwo również, ale to uliczne.**

9. Jak wspomina Pan tę przygodę z nauczaniem, z młodzieżą i edukacją?

- **Z dużym sentymentem. Wielu moich uczniów pamięta o mnie i to jest najprzyjemniejsze uczucie.**

10. Jak lepiej – Pana zdaniem - organizować uczenie się przedmiotów artystycznych w szkole, aby były one dla uczniów ciekawe, atrakcyjne i użyteczne?

- **Należałoby tworzyć grupy zainteresowania dla tych, którzy mają predyspozycje artystyczne.**

Barwy Bałtyku (fot. Lidia Nowosad – www.facebook.pl)

11. Podczas finału ostatniego konkursu fotograficznego w „siódemce” przedstawiał Pan ciekawą prezentację „Świat przyrody”. Czy ona pokazuje najpiękniejsze Pana zdjęcia?

- **W pokazie multimedialnym, to tylko wybrane fotografie, które korespondowały z muzyką. Mam też dużo „najładniejszych”, ale te będę prezentował w formie papierowej.**

12. Ładna fotografia zachwyca. Jak lepiej promować dobrą fotografię, prace plastyczne czy sztukę w ogóle?

- **Możliwości jest obecnie bardzo dużo. Wszystko zależy od inwencji autora.**

➔ Serdecznie dziękuję za rozmowę. – dr Julian Piotr Sawiński – redaktor naczelny „NE”

Wiosenne Zespoły Metodyczne w CEN

W dniach 18-19 marca 2016 odbyły się coroczne XVII Targi Edukacyjne i Wiosenne Zespoły Metodyczne organizowane przez CEN w Zespole Szkół nr 11 w Koszalinie. W ramach spotkań odbyły się warsztaty dla nauczycieli różnych przedmiotów nauczania oraz wojewódzka konferencja Erasmus+, w czasie której różne szkoły regionu prezentowały swój dorobek uzyskany w ramach tego programu.

Wystawy publikacji w ramach Wiosennych Zespołów Metodycznych – 2016 (fot. S. Turowski)

XVII Targi Edukacyjne i Wiosenne Zespoły Metodyczne Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie zgromadziły 18-19 marca 2016 r. w Zespole Szkół nr 11 w Koszalinie ponad tysiąc dwustu nauczycieli uczestniczących w konferencji Erasmus + oraz w czterdziestu ośmiu propozycjach metodycznych: wykładach, pokazach, warsztatach, zajęciach praktycznych, artystycznych, metodycznych i konsultacjach. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia dotyczące zmian w edukacji najmłodszych i stosowania przyjaznych dzieciom sposobów nauczania [1].

Nowoczesność w dydaktyce ogólnej i zawodowej, terapii, wychowaniu oraz różne strategie rozbudzania ciekawości i rozwijania kompetencji uczniów były przedmiotem zainteresowania nauczycieli. Stosowanie edukacyjnych gier i zabaw, aktywne uczestnictwo uczniów w sztuce, inspirujące projekty edukacyjne, radość myślenia i stymulowanie kreatywności to katalog podejmowanych problemów. Uczestnicy mieli również okazję zapoznać się z ofertą dwudziestu wydawnictw edukacyjnych [1].

Szersza relacja z Wiosennych Zespołów Metodycznych ukaze się w następnym numerze „Nauczycielskiej Edukacji” (Red.).

1/CEN w Koszalinie-www.facebook.pl – z 22.03.2016

Ostateczny kształt reformy będzie przedstawiony 27 czerwca

Ostateczny kształt reformy edukacji ogłoszę 27 czerwca w Toruniu - mówiła minister Anna Zalewska podczas I zjazdu [Akademii Rozwoju Szkoły](#). Zapowiedziała, że w najbliższym czasie resort zajmie się egzaminami i podstawami programowymi.

- System edukacji powstał dla dzieci, ale to dyrektorzy najlepiej rozumieją, jak powinien funkcjonować - mówiła minister edukacji podczas [I zjazdu Akademii Rozwoju Szkoły i Przedszkola](#) organizowanego przez wydawnictwo Wolters Kluwer.
- Ostateczna decyzja w sprawie reformy zapadnie 27 czerwca - zapowiedziała Anna Zalewska - Przepraszam za prowokację, ale ogłoszę ją w Toruniu, gdzie rozpoczęto akcję "Ratujmy gimnazja" - mówiła. Podkreślała, że wszystkie decyzje podjęte zostaną po przeprowadzeniu konsultacji i zachęcała wszystkich zainteresowanych do zgłaszania uwag.

Skargi na niską subwencję mocno przesadzone, ale konieczne są zmiany

- To samorządy odpowiadają za chaos związany z reformą dotyczącą obowiązku szkolnego. Twierdzenie, że nie dostały pieniędzy na edukację sześciolatków jest po prostu nieuczciwe, ponieważ subwencję naliczono na czas sprzed zmiany - mówiła minister edukacji.
- Dodała, że resort dokładnie przeanalizuje zasady finansowania oświaty i wprowadzi zmiany, które uszczelnia system. Nowelizacja obejmie przede wszystkim finansowanie szkół i przedszkoli niepublicznych, ponieważ - według minister - obecnie obowiązujące regulacje pozostawiają tym placówkom duże pole do nadużyć. Rząd chce zaoszczędzić na obniżeniu subwencji **na edukację domową** oraz zyskać pieniądze z opodatkowania wynagrodzeń dyrektorów szkół niepublicznych.
- Ja nie walczę z samorządami, ale nie może być tak, że dostają pieniądze na oświatę, a wydają je na co innego - podkreślała, jako przykłady inicjatyw, w które gminy inwestują środki, podając drogi oraz przynoszące straty aquaparki.

Będzie nowy stopień awansu zawodowego

Jak zapowiedziała minister, poza nowelą dotyczącą likwidacji "godzin karcianych", nie będzie szybkich zmian w Karcie Nauczyciela.

- To będzie ostatnia rzecz, którą zmienię w swojej kadencji - mówiła Anna Zalewska - Chcemy wprowadzić nowy stopień awansu zawodowego: nauczyciel specjalista, który będzie musiał zrobić doktorat lub wdrożyć innowację, która będzie musiała mieć istotne znaczenie dla nauczania - tłumaczyła.

Do końca kadencji rządu pojawić ma się także nowa ustawa o systemie oświaty. Jak podkreśliła szefowa resortu edukacji, obecna jest mało przejrzysta, co wynika przede wszystkim z wyroków Trybunału Konstytucyjnego, które nakazały poszerzenie aktu o kolejne regulacje [1].

1. www.oswiata.abc.com.pl – 25.02.2016: Minister edukacji: ostateczny kształt reformy przedstawimy 27 czerwca.

Magdalena Zarębska-Kulesza nowym kuratorem oświaty w woj. zachodniopomorskim

Magdalena Zarębska-Kulesza jest nowym kuratorem oświaty w województwie zachodniopomorskim. Jest nauczycielką ze szkoły podstawowej w Nowogardzie. Powołanie na stanowisko zachodniopomorskiego kuratora oświaty Zarębskiej-Kuleszy wręczył wojewoda Piotr Jania, który m.in. powiedział, że: "Przed panią kurator stoi bardzo trudne zadanie, bo wyniki nauczania w Zachodniopomorskiem są jednymi z najgorszych w kraju". I podkreślił, że: "Poziom nauczania w naszym województwie powinien być wyższy, bo trudno mi uwierzyć, że dzieci w naszym regionie nie stać na takie wyniki, takie jak w innych, czołowych pod względem nauczania województwach".

Jak dodał, będzie oczekiwał lepszego nadzoru nad placówkami oświatowymi oraz motywowania nauczycieli do wydajniejszej pracy z dziećmi i młodzieżą. Piotr Jania chciałby także, aby zachodniopomorskie szkoły były bezpiecznym miejscem do nauki.

Pani kurator Magdalena Zarębska-Kulesza i Pan wojewoda zachodniopomorski Piotr Jania (fot. <http://radioszczecin.pl>)

Nowy kurator został wyłoniony w drodze konkursu, w którym uczestniczyło dwóch kandydatów. Zarębska-Kulesza jest nauczycielką, pracuje w Szkole Podstawowej nr 4 w Nowogardzie, w latach 2003-2013 pełniła funkcję dyrektora tej szkoły - podał zespół prasowy wojewody. Jest przewodniczącą nowogardzkich struktur PiS. Z listy tej partii startowała w 2015 r. w wyborach do Sejmu. (PAP)

1. www.oswiata.abc.com.pl/dyrektor-szkoly – z 17.03.2016.

POZNAJĘ - OKRYWAM - DOŚWIADCZAM

Edukacja matematyczno – przyrodnicza kluczem do wszechstronnego rozwoju

Pod takim właśnie hasłem odbyła się 5 marca 2016 roku w Centrum Edukacji Nauczycieli konferencja skierowana do nauczycieli przyrody, biologii, geografii, matematyki, fizyki i chemii II, III i IV etapu edukacyjnego.

Tematyka konferencji wpisała się w realizację przez Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie jednego z kierunków polityki oświatowej państwa - "Edukacja matematyczno - przyrodnicza w kształceniu ogólnym" Konferencja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. Przybyło 97 nauczycieli i nasza największa sala wykładowa była wypełniona do ostatniego miejsca.

Pan dyrektor Adam Makowski podczas wykładu na konferencji (fot. Adam Paczkowski)

Konferencja składała się z dwóch bloków. W części wykładowej uczestnicy wysłuchali wykładów:

1. *Nauczanie przyjazne mózgowi* – wykład pana Adama Makowskiego z Gimnazjum Akademickiego z Torunia;
2. *Edukacja globalna w naukach przyrodniczych* – temat przybliżyły Urszula Rusiak i Irena Kisiel;
3. *Jak uczyć ciekawie i skutecznie?* - wykład pana dr Juliana P. Sawińskiego;
4. *Multimedia w nauczaniu przedmiotów matematyczno – przyrodniczych* – omówił pan Dariusz Piekarz

POZNAJĘ - OKRYWAM - DOŚWIADCZAM

Edukacja matematyczno – przyrodnicza kluczem do wszechstronnego rozwoju – cd.

Dr Julian Piotr Sawiński podczas wykładu na konferencji (fot. A. Paczkowski)

Po przerwie, w czasie której uczestnicy skorzystali z przygotowanego poczęstunku, odbyły się zajęcia warsztatowe. Każdy uczestnik mógł wziąć udział w dwóch wybranych przez siebie zajęciach:

- 1. Gry zdeterminowane ze strategią wygrywającą** – warsztaty dla nauczycieli matematyki - prowadzący Adam Makowski;
- 2. Narzędzia informatyczne w edukacji matematycznej** – warsztaty dla nauczycieli matematyki - prowadząca Barbara Pawlak; **Odkrywanie geografii z Multibookiem** - warsztaty dla nauczycieli geografii – prowadząca Danuta Sawczyńska;
- 3. Symulacje zjawisk i procesów w przyrodzie - praca z tablicą interaktywną** – warsztaty dla nauczycieli chemii, fizyki i biologii – prowadzący Marek Suckiel;
- 4. Zobaczyć niewidzialne** – warsztaty dla nauczycieli fizyki i chemii – prowadząca Irena Kisiel;
- 5. Obserwuję i doświadczam – metoda naukowa w praktyce szkolnej** – warsztaty dla nauczycieli przyrody i biologii - prowadząca Anna Kimak – Cysewska;
- 6. Co mówią skały?** - warsztaty dla nauczycieli przyrody i geografii – prowadząca Maria Gwizdała – Czekałowska.

POZNAJĘ - OKRYWAM - DOŚWIADCZAM

Edukacja matematyczno – przyrodnicza kluczem do wszechstronnego rozwoju – cd.

Pani Irena Kisiel podczas prezentacji (fot. A. Paczkowski)

Nauczyciele podczas doświadczeń (fot. A. Paczkowski)

POZNAJĘ - OKRYWAM - DOŚWIADCZAM

Edukacja matematyczno – przyrodnicza kluczem do wszechstronnego rozwoju – cd.

Pan dyrektor Adam Makowski podczas zajęć warsztatowych na konferencji (fot. A. Paczkowski)

Pan Marek Suckiel podczas zajęć warsztatowych na konferencji (fot. A. Paczkowski)

Wszystkie zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem. Uczestnicy chwalił szeroki zakres tematyczny konferencji, możliwość udziału w zajęciach praktycznych, ciekawe materiały i sprawną organizację konferencji. Konferencji towarzyszyło też stoisko Biblioteki Pedagogicznej CEN i wielu uczestników skorzystało z możliwości wypożyczenia książek na miejscu.

- Izabela Suckiel – konsultant CEN w Koszalinie

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. II

Metoda projektu urozmaica zajęcia i przyczynia się do efektywności nauczania

Jedną z najczęściej stosowanych przez nauczycieli praktycznych metod aktywizujących jest projekt. Jest to metoda edukacyjna, która pozwala najbardziej wszechstronnie wykorzystać aktywność i samodzielność uczniów². Jej najistotniejszą cechą jest **samodzielna praca uczniów**. Dodatkowo, pracują oni nad zagadnieniami, które wcześniej sami uzgodnili i wybrali. Metoda projektu doskonale się sprawdza w korelacji międzyprzedmiotowej, zwłaszcza gdy chodzi o edukację regionalną, ponieważ *projekty działania lokalnego* pozwalają na rozwijanie u uczniów wielu umiejętności związanych z podejmowaniem konkretnych działań – od fazy ich planowania i poszukiwania koniecznego wsparcia, aż po realizację i ocenę³.

Zdjęcie Dawida Wojciechowskiego z SSP 1 w Koszalinie - nagrodzone w XIII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015 (fot. Arch. SP 7)

To istotne, ponieważ nie ma skuteczniejszej metody rozwijania umiejętności niż ich praktykowanie w konkretnym i realnym działaniu, w tym przypadku – na konkretnych **etapach realizacji projektu**, które można pogrupować następująco:

A. WYBÓR TEMATU PROJEKTU I SPOSÓB GROMADZENIA INFORMACJI

- formułowanie problemu i celów projektu,
- korzystanie z różnych źródeł informacji.

B. OPRACOWANIE INFORMACJI ZWIĄZANEJ Z PROJEKTEM

- klasyfikacja informacji z punktu widzenia celów projektu (np. podział na mniej i bardziej ważne, mniej i bardziej ciekawe itp.),
- krytyczne analizowanie informacji (ocena ich wiarygodności).

C. PREZENTACJA PROJEKTU

- ćwiczenie różnych sposobów zapisywania, a także prezentowania zebranych materiałów (np. w postaci notatki, rysunku, wykresu, diagramu),
- przygotowywanie i praktykowanie wystąpień publicznych.

² F. Bereźnicki, *Zarys dydaktyki szkolnej*, Szczecin 2011, s. 126.

³ B. Urbanek, *Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. I*, „Nauczycielska Edukacja” 2016 nr 1, s. 14-16.

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. II – cd.

Dodajmy, że w projektach, zwłaszcza grupowych, uczniowie będą mogli nabyć wiele nowych umiejętności związanych z komunikowaniem się w grupie, będą mieli również możliwość wyrażania swoich opinii i argumentowania racji oraz podejmowania wspólnie wypracowanych decyzji. Warto też podkreślić, że większość decyzji związanych z realizacją projektu edukacyjnego uczniowie podejmują samodzielnie. Stają się tym samym bardziej odpowiedzialni niż w wielu innych sytuacjach szkolnych za skutki tych decyzji i ich wpływu na realizowane zadania⁴. Często oznacza to **zwiększenie zaangażowania** uczniów w pracę, a tym samym kształtowanie pozytywnego stosunku do niej. Jest to istotne również, dlatego że niewiele jest jeszcze w szkołach obszarów, na których uczniowie czuliby się po prostu niezależni. Znaczy to, że w konsekwencji niewiele jest też okazji do tego, aby kształtować ich poczucie odpowiedzialności w innej optyce niż ta dla nich normalna, lekcyjna⁵.

Przypomnijmy jeszcze w tej części rozważań podstawowe etapy pracy metoda projektu (strukturę projektu):

1. Wybór zagadnienia – wyłonienie tematu.
2. Określenie celów projektu.
3. Zawarcie kontraktu między nauczycielem a uczniami.
4. Opracowanie programu i harmonogramu działań.
5. Realizacja projektu.
6. Prezentacja projektu.
7. Ocena projektu.

Nie ukrywam, że metoda ta od lat była (jest) moją ulubioną formą pracy z młodzieżą starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjalistami, a także podczas ćwiczeń metodycznych ze studentami pedagogiki. W ciągu wielu lat pracy nauczyciela języka polskiego i nauczyciela metodyka, zrealizowałem ze swoimi uczniami dziesiątki takich projektów, wzbogacając tym samym autorskie **programy innowacyjne**, głównie w odniesieniu do edukacji regionalnej, europejskiej i medialnej. Uważam, że samodzielna praca stwarza uczniom szansę nauczania się odpowiedzialności, podejmowania decyzji, dokonywania wyborów, samooceny. W pracy w zespole rozwijają się umiejętności podejmowania decyzji, rozwiązywania konfliktów, argumentowania i wyrażania własnych opinii, słuchania innych osób, poszukiwania kompromisów, dyskusowania, dokonywania oceny pracy swojej i innych. Obecnie częściej wracam do aktywnych form pracy z młodzieżą podczas ćwiczeń ze studentami, a także dzieląc się swoimi przemyśleniami na łamach edukacyjnych czasopism, jako i teraz.

Projekt, będący jedną z nowocześniejszych – moim zdaniem – metod aktywizujących stwarza szkole XXI wieku szansę, że może ona rozumieć, wyznaczać i realizować cele kształcenia w symbiozie z niezwykle ważną dewizą współczesnej edukacji: **rozumieć świat – kierować sobą**⁶. W pracy metodą projektu ważna jest zatem zarówno nowatorska jak i twórcza postawa nauczyciela, który zdecyduje się podjąć tego typu działanie. Tym bardziej, że musi on sobie zdawać sprawę także i z tego, iż w tej metodzie nie zawsze można wszystko dokładnie zaplanować i określić do końca, stąd też rezultat całego przedsięwzięcia nie musi być przewidywalny, ale – proszę mi wierzyć – to nie jest powód, by się nim zniechęcić już na starcie. Więcej, może to bowiem stanowić nie lada wyzwanie, z którym warto się zmierzyć. Oto założenia jednego z takich projektów, realizowanych w szóstej klasie szkoły podstawowej i pierwszej gimnazjum⁷. Prace organizacyjne (pierwszy etap projektu) rozpoczynaliśmy zwykle na przełomie września i października, a zatem niemal na początku roku szkolnego.

⁴ J. Królikowski, *Projekt edukacyjny*, Warszawa 2000, s. 21.

⁵ K. Stróżyński, *Jakość pracy szkoły praktycznie*, Warszawa 2003, s. 9.

⁶ K. Denek, *Reforma systemu edukacji szkolnej – oczekiwania i obawy*, „Kultura i Edukacja” 2000, nr 1-2, s. 35.

⁷ B. Urbanek. *TU JEST NASZ DOM – autorski projekt w ramach innowacyjnego programu edukacji regionalnej realizowany w Szkole Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza i Gimnazjum nr 1 im. Zjednoczonej Europy w Szczecinku, Szczecinek 2001–2012.*

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. II – cd.

PROJEKT EDUKACYJNY: „Walory krajoznawczo-turystyczne naszej okolicy”

CEL PROJEKTU

Celem projektu jest zapoznanie uczniów z zabytkami historycznymi i najciekawszymi obiektami w mieście oraz zaprezentowanie tych atrakcji zaproszonym gościom (turystom).

REALIZACJA

Projekt będzie realizowany w klasie I gimnazjum w czterech grupach, każda ma przydzieloną losowo jedną z ról: plastycy, przewodnicy, redaktorzy, aktorzy. Czas realizacji projektu – miesiąc.

ZADANIA DLA GRUP

PLASTYCY – przygotowują plakaty reklamujące atrakcje turystyczne miasta (regionu). Warunek programowy, pierwszy plakat powinien być poświęcony najciekawszym zabytkom historycznym, drugi – pomnikom przyrody, szlakom turystycznym, miejscom widokowym itp.

PRZEWODNICY – ich zadaniem będzie przygotowanie mapy okolicy (plansza na brystolu). Powinny być tam zaznaczone najważniejsze atrakcje turystyczne regionu, szlaki turystyczne, na odwrocie można umieścić krótkie informacje o zaznaczonych na mapie miejscach.

REDAKTORZY – przygotowują folder poświęcony atrakcjom turystycznym regionu. Warunek programowy – cztery strony formatu A4 (złączone tzw. harmonijkę), w tym tekst, zdjęcia, grafika, rysunki.

AKTORZY – ci z kolei przygotowują krótkie inscenizacje (np. w formie wywiadu), prezentując atrakcje turystyczne miasta (okolicy) oraz układają legendę, piosenkę, wiersz, slogan reklamowy na temat miasta (regionu)

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Internet, fotografie, rysunki, lokalne wydawnictwa, wycinki z prasy lokalnej i regionalnej, kroniki szkolne, prospekty Centrum Informacji Turystycznej, mapy, albumy, przewodniki turystyczne, słowniki, leksykony, encyklopedie. Warunek programowy – przygotowując projekt należy wykorzystać przynajmniej pięć z podanych źródeł informacji.

KONSULTACJE

Udzielają ich:

- nauczyciele – języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie, geografii, plastyki, informatyki,
- pracownicy Muzeum Regionalnego, Centrum Informacji Turystycznej, lokalnych mediów (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu),
- mieszkańcy miasta i regionu (także rodzice, sąsiedzi, znajomi) wg uznania.

Metody aktywizujące w pracy nauczyciela – cz. II – cd.

TERMIN I MIEJSCE KONSULTACJI (w szkole)

1. Każdy poniedziałek godz. 13.00 – 14.00.
2. Miejsce – gabinet języka polskiego.

CZAS TRWANIA PREZENTACJI PROJEKTU

- A. Towarzyszące prezentacji widowisko odbywa się podczas dwóch jednostek lekcyjnych (90 minut).
- B. Sama prezentacja łącznie trwa 60 minut, zatem każda grupa ma do dyspozycji 15 minut.
- C. Pozostały do wykorzystania czas (ok. 25-30 min.) przeznaczony powinien być na sprawy organizacyjne, powitanie, podsumowanie, krótkie wystąpienia gości, dyrektora szkoły itp.
- D. Miejsce prezentacji – szkolna sala sportowa.

SPOSÓB PREZENTACJI

W ustalonym dniu odbywa się prezentacja poszczególnych zadań projektu, opracowanych przez wszystkie zespoły. Uczestniczą zaproszeni goście (władze miejskie, dyrekcja szkoły, nauczyciele ucący, przedstawiciele samorządu uczniowskiego, delegacje poszczególnych klas, media, rodzice). Każda grupa prezentuje walory turystyczne miasta i regionu, zachęca gości i widownię do odwiedzin, prezentując m.in. przygotowane ciekawostki, niespodzianki.

KRYTERIA OCENY PROJEKTU

- powinien spełniać wszystkie wymogi regulaminowe,
- istotna jest jakość przekazywanych informacji,
- szczególnie punktowana powinna być oryginalność (własne pomysły),
- uwzględnia się estetykę wykonania prac,
- liczy się systematyczność pracy zespołu (grupy),

Bogdan URBANEK

Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych, Szczecinek

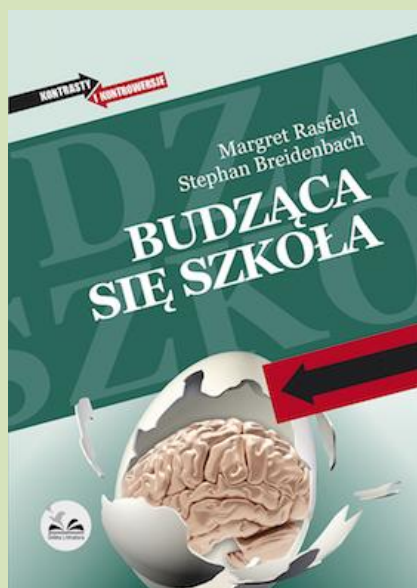
BIBLIOGRAFIA:

- Bereźnicki Franciszek, *Zarys dydaktyki szkolnej*, Wydawnictwo PEDAGOGIUM, Szczecin 2011.
- Denek Kazimierz, *Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna*, Wydawnictwo Naukowe WSPiA, Poznań 2009.
- Denek Kazimierz, *Ku dobrej edukacji*, Toruń-Lesno 2005.
- Denek Kazimierz, *Reforma systemu edukacji szkolnej – oczekiwania i obawy*, „Kultura i Edukacja” 2000, nr 1-2.
- Królikowski Janusz, *Projekt edukacyjny*, Warszawa 2000.
- Kupisiewicz Czesław, *Dydaktyka ogólna*, PWN, Warszawa 2000.
- Okoń Wincenty, *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, PWN, Warszawa 1995.
- Siek Beata, Urbanek Bogdan, *Nasz wspólny świat – przewodnik do nauczania języka polskiego w gimnazjach*, Wydawnictwo Edukacyjne WIKING, Wrocław 2010.
- Stróżyński Klemens, *Jakość pracy szkoły praktycznie*, WSiP, Warszawa 2003.
- Urbanek Bogdan, *Edukacja nauczycielska w opiniach studentów*, „Nauczyciel i Szkoła” 2012, nr 1[51].
- Urbanek Bogdan, *Metodyczne aspekty kształcenia – skrypt dla studentów pedagogiki*, Wydawnictwo Naukowe COLLEGIUM BALTICUM, Szczecin 2013.
- Urbanek Bogdan, *Programy i podręczniki – sojusznikiem innowacyjnego eksperymentowania*, [w:] J. Grzesiak (red.), *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Kalisz 2007.
- Urbanek Bogdan, *TU JEST NASZ DOM – autorski projekt w ramach innowacyjnego programu edukacji regionalnej realizowany w Szkole Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza i Gimnazjum nr 1 im. Zjednoczonej Europy w Szczecinku*, Szczecinek 2001–2012.
- Wenta Kazimierz, *Teoria chaosu w dyskusji nad pedagogiką*, Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2011.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Edukacja – Aktywność – Rozwój”

Politechnika Koszalińska oraz Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie serdecznie zapraszają **nauczycieli szkół i przedszkoli, doradców metodycznych, rodziców** oraz wszystkie zainteresowane osoby do wzięcia udziału w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, która odbędzie się **28-29 kwietnia 2016 r.**

Wykłady i warsztaty prowadzić będą specjaliści z zakresu neurodydaktyki, psychologii i dydaktyki (wywodzący się z środowisk naukowych), jak i praktycy (doradcy metodyczni, nauczyciele, terapeuci). Drogowskazem mogą być treści książki M. Rasfeld i S. Breidenbacha pt. „*Budząca się szkoła* (fot.).

„Budząca się szkoła” – okładka (fot. www.empik.com.pl)

Oprócz sesji teoretycznej i plenarnej odbędzie również **cykl certyfikowanych warsztatów** w zakresie nowatorskich rozwiązań nauczania - uczenia się małych dzieci, m.in.

- warsztat teatralny *Słowo-Mimika-Gest*,
- warsztat muzyczny, który poprowadzą M. M. Kluza,
- warsztaty metodyczne m. in. *Wesoła matematyka* E. Zielińskiej, *Terapia ręki*, *Plan Daltoński* i *M. Montessori w przedszkolu i szkole podstawowej*,
- zajęcia praktyczne z zakresu zastosowania najnowszych technologii w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej,
- warsztaty nt. diagnoza psychologiczna rozwoju dziecka,
- wizyta studyjną w wybranych placówkach wychowania przedszkolnego w Koszalinie, które pracują w oparciu o innowacyjne metody kształcenia.

Liczba miejsc ograniczona. Liczy się kolejność zgłoszeń.

Więcej informacji znajdą Państwo na stronie internetowej: www.ear.tu.koszalin.pl.

Konferencja z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski

Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie przy współpracy Wydziału Katechetycznego Kurii Biskupiej w Koszalinie, 9 kwietnia 2016 roku zorganizowało dla nauczycieli wszystkich typów szkół i placówek oświatowych konferencję pn. „**Rocznica Chrztu Polski**”. Chodziło o włączenie się w ten sposób w ogólnopolskie przygotowania do jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski, którego centralne uroczystości odbędą się w dniach 14-16 kwietnia 2016 r. w Gnieźnie i Poznaniu.

KONFERENCJA

z okazji 1050. Rocznicy Chrztu Polski

9 kwietnia 2016 r., godz. 10:00 – 13:00

Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

ul. Ruszczyca 16

W programie:

- ✓ Okoliczności, motywy i konsekwencje chrztu Mieszka I
prof. Józef Dobosz
- ✓ Ochrzczony, czyli kto?
ks. dr Jarosław Kwiecień

Zapraszamy!

Zgłoszenia na konferencję przez stronę: www.zapisy.cen.edu.pl (nr formy 8.2)

WYDZIAŁ KATECHETYCZNY
KURII BISKUPIEJ
KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Koszalinie

Konferencja z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski – cd.

Mesco dux Polonie baptizatur

Mesco dux Polonie baptizatur, to tytuł konferencji, która odbyła się 9 kwietnia 2016 r. w Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie z okazji 1050. Rocznicy Chrztu Polski.

Prof. Józef Dobosz podczas wykładu na konferencji (fot. Adam Paczkowski)

Organizatorem konferencji było CEN we współpracy z Wydziałem Katechetycznym Kurii Biskupiej Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Konferencja zgromadziła wielu nauczycieli zainteresowanych aspektem dydaktycznym Jubileuszu Chrztu Polski. Wśród zaproszonych gości obecni byli: J. E. ks. bp senior **Tadeusz Werno**, **Piotr Jedliński** Prezydent Miasta Koszalina i **Jerzy Sołtysiak** Zachodniopomorski Wicekurator Oświaty.

W części wykładowej konferencji wybitny historyk, mediewista, dyrektor Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, **prof. Józef Dobosz** przybliżył uczestnikom okoliczności, motywy i konsekwencje chrztu Mieszka I. Następnie wykładowca teologii patrystycznej i języka łacińskiego oraz wychowawca w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, dr Jarosław Kwiecień wygłosił wykład *Ochrzczony, czyli kto?*

Konferencja z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski – cd.

Ks. dr Jarosław Kwiecień podczas wykładu na konferencji (fot. A. Paczkowski)

Wystawa nagrodzonych prac podczas konferencji (fot. A. Paczkowski)

Konferencja z okazji 1050 Rocznicy Chrztu Polski – cd.

Po przerwie na kawę i ciastko uczestnicy konferencji zadawali pytania wykładowcom oraz wymieniali refleksje i przemyślenia związane z wykładami.

Ostatnim punktem programu było wręczenie nagród i wyróżnień uczestnikom konkursu na plakat „Chrzest Polski w naszych oczach”. Wręczono również podziękowania opiekunom. Bp senior Tadeusz Werno przyznał dodatkową nagrodę specjalną za plakat wykonany przez Maję Fałęcką, uczennicę Szkoły Podstawowej w Karlinie.

Wręczenie nagród konkursowych podczas konferencji (fot. A. Paczkowski)

Konferencji towarzyszyła wystawa książek i albumów nawiązujących do tematu chrztu Polski, którą przygotowali pracownicy Biblioteki Pedagogicznej CEN.

- Alicja Lorenz – nauczyciel konsultant CEN w Koszalinie

Inspiracje z dużego ekranu

Każda historia ma więcej, niż jedno oblicze. Zależy, jak na nią spojrzymy, kto ją opowie lub w jakim kontekście się pojawi. Dokładnie tak samo jest z filmami. Już dawno przestały być wyłącznie źródłem rozrywki. Uczą, tłumaczą, edukują, wzbudzają emocje, zachęcają do dyskusji. Właśnie dlatego stały się narzędziem wspierającym coraz bardziej popularną w polskich szkołach – edukację filmową. Dlaczego warto z niej korzystać?

Z pozoru to dystyngowani przedstawiciele tzw. klasy wyższej. Wykształceni i o nienagannych manierach. Spotykają się, by wyjaśnić kwestię bójki swoich synów, którą zgodnie uważają za młodzieńczy wybryk. Jednak w obliczu narastającego napięcia i nieporozumień między dwójką małżeństw, wybucha widowiskowa awantura. *„Nasz syn został bestialsko napadnięty przez kolegę ze szkoły i uderzony patykiem w twarz, co poskutkowało utratą dwóch zębów”*; *„Nasz syn był notorycznie obrażany przez kolegę, który ponadto nie chciał go przyjąć do swojej bandy, a jako że jest jeszcze dzieckiem, to pod wpływem emocji go zaatakował i uderzył”* - czyli dwa kompletnie różne spojrzenia na to samo wydarzenie.

W mistrzowski, acz przerysowany sposób Roman Polański w filmie „Rzeź” odsłania słabości ludzi i pokazuje rozwój konfliktu od momentu niezrozumienia aż do prawdziwej eskalacji złości, frustracji i wypominania rodzinnych żalów. Czy obserwując potyczki słowne (i nie tylko) głównych bohaterów możemy wynieść z filmu coś więcej, niż sporą dawkę dobrego humoru?

- Film ten to doskonałe studium konfliktu. Autorka sztuki *Bóg mordy*, na podstawie której powstał film, doskonale opisuje mechanizm powstawania konfliktu. Pokazuje też, jak zmiana tematu dyskusji może powodować eskalację lub wygaszenie konfliktu – tłumaczy Anna Tulczyńska, psycholog. - Podczas warsztatów filmowych, po projekcji „Rzezi”, omawiałam z nauczycielami takie sposoby rozwiązywania konfliktów z uczniami i rodzicami, by nie dochodziło eskalacji, przedstawiałam też zasady dobrej komunikacji w konflikcie i podstawy negocjacji – dodaje. O jakich warsztatach mowa? „Pracuję z klasą”, czyli darmowym programie edukacyjnym prowadzonym od 2009 roku przez wydawnictwo Nowa Era i Stowarzyszenie Nowe Horyzonty.

Główną ideą spotkań w kinie jest doskonalenie warsztatu nauczyciela, aby jak najlepiej pełnił funkcję wychowawcy. – Co roku pracujemy z innym, specjalnie dobranym filmem w 10-12 miastach Polski. Po każdej projekcji organizujemy warsztaty z psychologami i przygotowujemy dla nauczycieli dedykowany magazyn z artykułami tematycznymi i gotowymi scenariuszami lekcji – tłumaczy Agnieszka von Mallek z Nowej Ery. – Realizując te projekty, wspieramy nauczycieli w ich pracy wychowawczej, wspólnie zastanawiamy się nad problemami, z jakimi się stykają. To także odpowiedź na często zgłaszany przez szkoły problem, jakim jest zbyt mała liczba psychologów szkolnych – dodaje.

Inspiracje z dużego ekranu – cd.

Dotychczas poza „Rzezią” nauczyciele oglądali m.in. głośną „Salę samobójców”, która była punktem wyjścia do rozmowy o depresji wśród uczniów oraz cyberprzemocy. Film „Carte Blanche” z Andrzejem Chyrą stał się inspiracją do podjęcia tematu roli wychowawcy i poznania zasad funkcjonowania grupy.

„Pracuję z klasą” cieszy się ogromną popularnością, w programie wzięło udział już 15 000 nauczycieli z całej Polski. To dowód na to, że edukacja filmowa staje się w ostatnich latach coraz bardziej doceniana i promowana. I słusznie, bo przynosi fantastyczne rezultaty pedagogiczne. Z wiedzy tej korzystają praktycznie wszystkie kraje w Europie, prowadząc różnorodne projekty związane z edukacją filmową. Przykładów jest wiele. W Austrii od lat realizowany jest „Kinderkinowelten”. Głównym pomysłodawcą projektu jest austriackie ministerstwo edukacji, które zaprasza do współpracy wiele instytucji.

Program oferuje m.in. materiały dydaktyczne dla nauczycieli, dzięki którym mogą przeprowadzać lekcje filmowe w klasach. Organizowane są także liczne pokazy filmowe na terenie całego kraju. Program cechuje zróżnicowany repertuar dostosowany do wieku jego uczestników. Adresatami projekcji są już bowiem dzieci sześciolatnie (www.kinderkinowelten.at). Podobnie jest np. w Belgii, gdzie Jekino – organizacja non-profit zajmuje się szeroko pojętą edukacją filmową młodzieży – organizuje festiwal filmowy, pokazy, a także przygotowuje materiały dydaktyczne do prowadzenia zajęć w szkołach oraz pomoce naukowe dla uczniów (www.jekino.be).

Fascynacja kamerą (fot. www.edunews.pl)

W Polsce poza „Pracuję z klasą” działa także projekt Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej (NHEF). - Stawiamy na kino europejskie, na produkcje mądre i niebanalne. Grane przez nas kino musi mieć także potencjał edukacyjny, czyli możliwość dopasowania tematu danego spotkania do potrzeb wynikających z podstawy programowej – tłumaczy Kamila Tomkiel-Skowrońska ze Stowarzyszenia Nowe Horyzonty. - Wyświetlamy w kinach klasykę i kino współczesne. Zachęcamy do oglądania filmów dokumentalnych i animacji – nie tylko tych dla najmłodszych widzów – dodaje. NHEF realizowane są w ponad 40 kinach studyjnych w całej Polsce.

Inspiracje z dużego ekranu – cd.

Co miesiąc w spotkaniach bierze udział ponad 40 000 widzów, a w ofercie znajduje się blisko 200 tytułów. Skąd tak ogromna popularność? - Regularne, comiesięczne projekcje w kinach to spotkania z wyjątkowymi bohaterami, możliwość poznania niebanalnego kina, okazja do rozwijania wrażliwości. Poruszające i mądre kino to świetny punkt wyjścia do dyskusji na tematy ważne dla widzów i jednocześnie ciekawe uzupełnienie zajęć szkolnych – komentuje Kamila Tomkiel-Skowrońska.

Kino to jednak nie wszystko. Edukacja filmowa rozwija się także na wielu innych płaszczyznach. Gdy w 2013 roku w stolicy powstało pierwsze, i jak na razie jedyne w Polsce, **liceum filmowe**, chętnych do rozpoczęcia filmowej przygody edukacyjnej nie brakowało. Za inicjatywą stanęli Bogusław Linda i Maciej Ślesicki. Liceum cieszy się ogromną popularnością i dobrą renomą. Uczniowie w tradycyjnych szkołach także mogą czerpać z bogactwa kinematografii, zwłaszcza że edukacja filmowa czerpie nie tylko z kina ambitnego czy historycznego, ale jak się okazuje - także z popkultury. Jednym z ciekawszych projektów ostatnich miesięcy jest program edukacyjny „Gwiezdne Wojny: Przebudzenie mocy”. O co chodzi? O wyjątkowy program edukacyjny przygotowany w oparciu o kultową sagę, wprowadzony do szkół wraz z premierą najnowszej części serii „Gwiezdne Wojny: Przebudzenie mocy”.

Autor pomysłu, wydawnictwo Nowa Era, właśnie udostępnił nową partię scenariuszy oraz przygotowany przez ekspertów magazyn filmowy poświęcony gwiazdnej sadze. Co uczniowie mogą wynieść z zajęć opartych o film science-fiction? - Motywy z Gwiezdných Wojen mogą być wykorzystane np. do omówienia zalet i wad różnych ustrojów politycznych np. totalitarnego, do przedstawienia przyczyn konfliktów lub omówienia nieścisłości naukowych w filmie, a także funkcjonowania motywów sagi w kulturze. Tak naprawdę wszystko zależy od pomysłowości i elastyczności nauczycieli – tłumaczy Anna Tulczyńska, która od lat prowadzi warsztaty filmowe. I jak się okazuje, scenariusze lekcji na podstawie kultowej sagi cieszą się ogromną popularnością.

Od grudnia pobrano je ze strony już ponad 5000 razy i liczba ta stale rośnie. Wyniki cieszą tym bardziej, że wykorzystanie filmów jako ciekawego i skutecznego narzędzia pracy z uczniami sprawdza się, co potwierdzają polskie i zagraniczne doświadczenia z edukacją filmową. Magazyn oraz scenariusze do filmu „Gwiezdne wojny: Przebudzenie mocy” są dostępne bezpłatnie na stronie www.nowaera.pl/gwiezdne-wojny.

Katarzyna Matolicz, agencja Sasal Public Relations; Mail:

kasia@sasalpublicrelations.pl Tel: +48 502 872 833

60 lat DKF – Dyskusyjnego Klubu Filmowego w Koszalinie

DKF – Dyskusyjny Klub Filmowy w Koszalinie obchodzi 60-lecie swojej działalności. Oto kilka zdań o tym wydarzeniu (przedruk ze strony: Koszalin.naszemiasto.pl)

W tym marcu 2016 roku przypada okrągła 60. rocznica powstania DKF-u w Koszalinie, który należy do najstarszych klubów w Polsce. Zaczął działać w marcu 1956 r. Widzowie, chcąc zapewnić sobie miejsce, zazwyczaj kupują miesięczny karnet. Ponieważ większość z nich to stali bywalcy, mają swoje ulubione miejsca w kinie. Należy do nich Bożena Kaczmarek, która do DKF-u trafiła chwilę po tym, jak przyjechała do Koszalina. Jej ulubionym rzędem jest 16, miejscem - 5 lub 6, jeśli się uda [1]

- Cały rząd 16. to stały skład DKF-u. Jak się ktoś z nas spóźni i zabraknie miejsc, kupujemy dostawki - zdradza pani Bożena Kaczmarek. - Zawsze decyduje się na karnet, choć nie zawsze sama cały wykorzystuję. Muszę tu podkreślić, że i bez wymyślonej ostatnio karty seniora, kultura w Koszalinie jest w przystępnej cenie (...).

Dobry snobizm

- To były czasy takiego dobrego snobizmu. Nie wypadało się pokazać w towarzystwie nie przeczytawszy danej książki czy nie zobaczywszy danego filmu. Kiedyś nic się nie wiedziało o życiu aktorów, nikogo to nie interesowało. Na dodatek, w klubie mieliśmy okazję zobaczyć coś innego niż kino radzieckie. Choć, jeśli chodzi o mnie, to akurat jestem jego wielbicielką - wspomina DKF-owiczka.

Pani Bożena, polonistka z wykształcenia i pasji, przez lata do kina Kryterium (a wcześniej do kina Alternatywa) zabierała swoich uczniów. Wielu spotyka dziś na sali kinowej. Mówi o nich „moje przybrane, nieślubne dzieci” (...) [1].

Non Popcorn

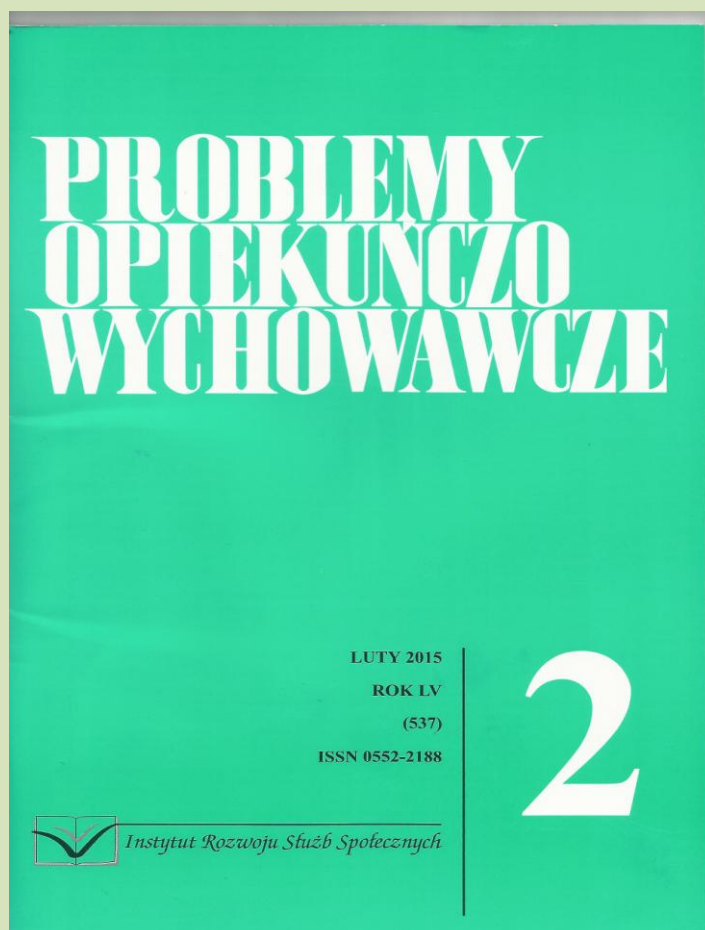
Jednym z powodów, dla których pani Bożena została wierna DKF-owi, jest to, że w jego trakcie nie je się popcornu. - Nie znoszę, kiedy na sali się je i pije w czasie seansu. Z tego powodu nie chodzę do konkurencyjnego kina, gdzie rodziny potrafią jeść niemal cały obiad podczas projekcji - dodaje nasza rozmówczyni. - W czasie DKF-u tylko jeden jedyny raz zdarzyło się, kiedy grany był jakiś komercyjny film, że ktoś wszedł z popcornem. Oczywiście, zwróciłam mu uwagę. Pani dyrektor Modła nas za to przeprosiła i więcej takich incydentów podczas DKF-ów nie było [1].

Trudne pytania: Mikołaj HERBST, *Dziesięć trudnych pytań o edukację w Polsce. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2016 nr 2*

Teraźniejszość obfituje w różne dyskusje o edukacji, ale koncentrują się one na meandrach polityki oświatowej i sprawach drugorzędnych. Oto interesujący artykuł, który wskazuje **fundamentalne problemy obecnej edukacji**.

Toczące się teraz rozmowy i dyskusje o edukacji dotyczą często spraw drugorzędnych. Autor artykułu słusznie wskazał, że: W ostatnich miesiącach dużo dyskutujemy na temat edukacji. To dobrze, że chcemy o niej rozmawiać, mamy różne propozycje systemowych rozwiązań i argumenty na ich poparcie” [4].

Trudno jest nie przyznać racji autorowi, który samokrytycznie przyznał, że: „Gorzej, że nasze rozmowy (moje też) dotyczą raczej meandrów polskiej polityki oświatowej niż kwestii naprawdę dla edukacji fundamentalnych”. To prawda, ale: Jakie są te **fundamentalne kwestie**?

„Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” – okładka (fot. www.irss.pl)

Teraz właśnie, gdy dużo mówi się o „dobrej zmianie” trzeba się głęboko zastanowić nad pytaniem: ***Co w obecnej edukacji jest najważniejsze?*** To pytanie i niepełna odpowiedź na nie są upowszechnione na portalu Edunews.pl [2].

Trudne pytania: Mikołaj HERBST, *Dziesięć trudnych pytań o edukację w Polsce*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2016 nr 2 – cd.

To ww. pytanie domaga się oczywiście racjonalnej, rzetelnej i uzasadnionej odpowiedzi. Nie można w tym zapomnieć, że: *Wymagania decydują o skuteczności edukacji*. Ten artykuł jest na portalu „Edukacja - Internet - Dialog” – www.eid.edu.pl/blog [3].

To prawda, że: „Przed szkolnictwem stoją znacznie poważniejsze wyzwania niż obniżanie i podwyższanie wielu pierwszoklasisty czy roztrząsanie zalet i wad gimnazjów. Te prawdziwe wyzwania mają uniwersalny charakter, gdyż są udziałem wielu systemów edukacyjnych świata. Może więc powinniśmy je aktywnie podjąć?” [1].

Trudne pytania postawione przez dr hab. Mikołaja Herbsta [1] – pracownika Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych Uniwersytetu Warszawskiego, członka Zespołu Ekspertów ds. Programu Polityki Regionalnej w Kancelarii Prezydenta RP - dotyczą faktycznie spraw fundamentalnych dla edukacji i systemu oświatowego w Polsce. Oto one wyrażone pytaniami:

1. Czy potrzebujemy jeszcze szkoły w czasach Wikipedii?
2. A co jeśli nauczycielami zostają najslabsi uczniowie?
3. Ile mają wspólnego szkoła i koszyki?
4. Czy egzaminy zewnętrzne ogłupiają?
5. Czy szkoły zawodowe są dla przegranych?
6. Dlaczego pęka bańka z wyższym wykształceniem?
7. Dlaczego pracownicy naukowci prowadzą podwójne życie?
8. Dlaczego biedni studenci fundują studia bogatym?
9. Czy ludzie po pięćdziesiątce są niezatrudniani?
10. Czy jeśli człowiek przestanie się uczyć, to znaczy, że umarł?

To są bardzo dobre pytania. W ww. artykule są oczywiście odpowiedzi autora na nie. Proponuję się nimi zająć w badaniach nad edukacją oraz w szkole np. podczas warsztatów lub innych szkoleń nauczycieli. Cały artykuł warto przeczytać. (JPS)

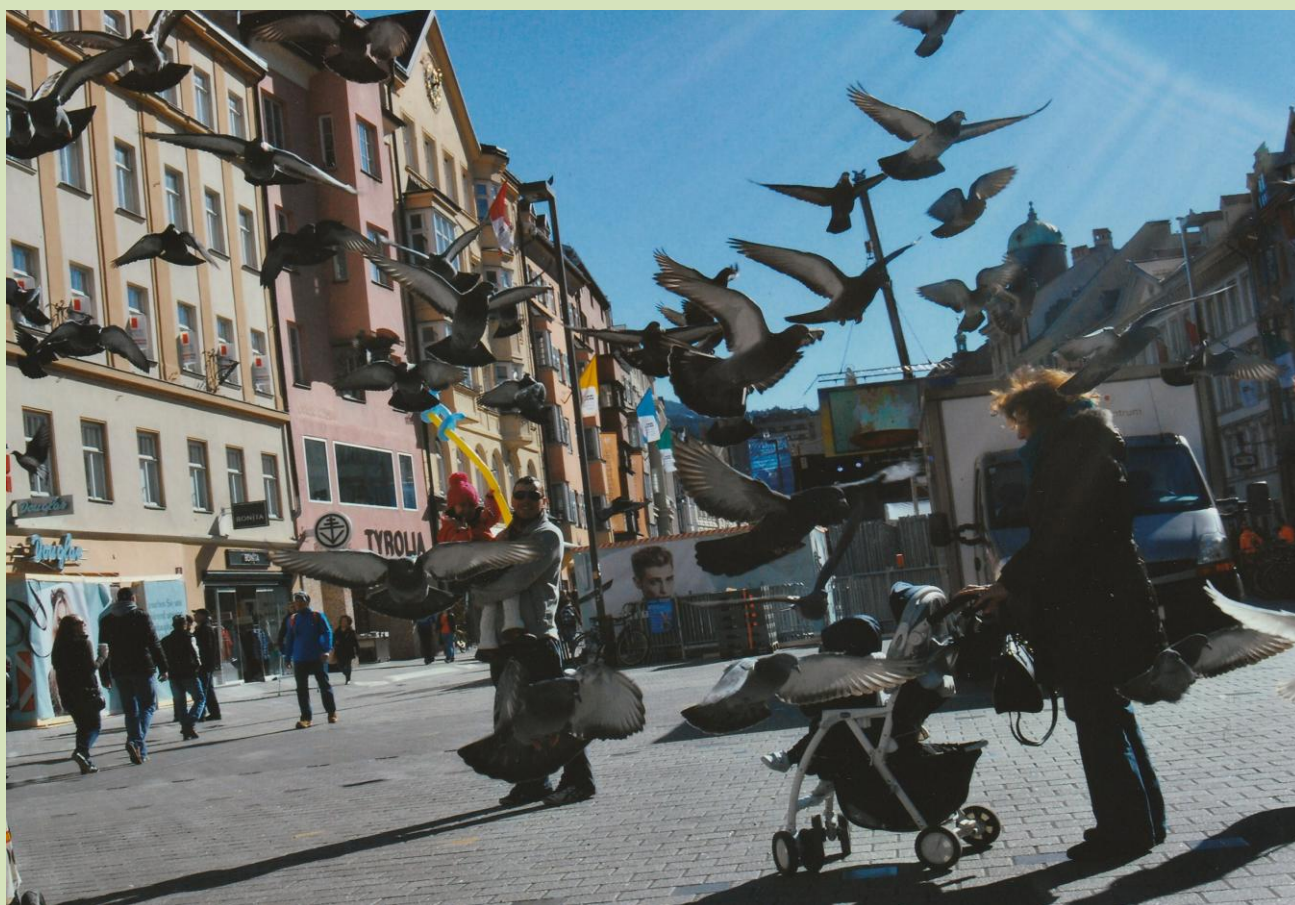
1. M. HERBST, *Dziesięć trudnych pytań o edukację w Polsce*. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2016 nr 2, s. 15-19.
2. J. P. SAWIŃSKI, *Co w obecnej edukacji jest najważniejsze?* Edunews.pl – z 14.12.2009.
3. J. P. SAWIŃSKI, *Wymagania decydują o skuteczności edukacji*. „Edukacja - Internet - Dialog” – www.eid.edu.pl/blog - z 04.02.2016.
4. www.wiedzdlapolityki.wordpress.com – dostęp z 2016.

XIII Międzyszkolny Konkurs Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015

W Szkole Podstawowej nr 7 w Koszalinie 3 marca 2016 roku, jak corocznie, odbył się finał i rozdanie nagród XIII Międzyszkolnego Konkursu Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015. Organizatorem konkursu jest SP nr 7 w Koszalinie, a współorganizatorem Pałac Młodzieży w Koszalinie. Honorowy patronat nad konkursem objął Zachodniopomorski Kurator Oświaty i Prezydent Miasta Koszalina.

Wśród nagrodzonych są uczniowie różnych szkół podstawowych. Nagrodzono prace:

1/ Małgorzaty Nadolnej, 2/ Malwiny Gajewskiej, 3/ Patrycji Sawerskiej, 4/ Hubera Pokrzywiaka, 5/ Emilii Jensen, 6/ Armin Heidrich, 7/ Kacpra Stasicy.

Zdjęcie Kacpra Staszica z SSP 1 w Koszalinie – nagrodzone w XIII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej (fot. Arch. SP 7)

Wśród gości finału byli m.in.:

- 1/ Stefan Romecki – poseł na Sejm RP, Kawaler Orderu Uśmiechu;
- 2/ Krzysztof Rembowski – Zachodniopomorski Wicekurator Oświaty,
- 3/ dr Julian Piotr Sawiński – konsultant CEN w Koszalinie,
- 4/ Marek Józków - koszaliński artysta fotografik, juror wielu konkursów krajowych i zagranicznych.
- 5/ Ziemowit Kalkowski – koszaliński fotograf.

XIII Międzyszkolny Konkurs Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015 – cd.

Podczas rozmów podejmowano różne tematy związane z fotografowaniem. Oto kilka uwag o nim zamieszczonych w najnowszych „Wiadomościach konkursowych” [1].

Gdzie się uczyć o fotografii i zdobywać o niej wiedzę?

1. Dzisiaj na rynku dostępnych jest bardzo wiele książek i czasopism. Warto do nich zaglądać, bo to prawdziwa kopalnia wiedzy.
2. Na pewno wiele ciekawych zdjęć i informacji Moz na znaleźć w Internecie. Tych najciekawszych, najwartościowszych trzeba trochę poszukać.
3. Można również uczyć się fotografii poprzez oglądanie wystaw fotograficznych, np. w SP nr 7 lub w Galerii Fotografii Pałacu Młodzieży w Koszalinie.
4. Nieocenione są też spotkania z fotografikami i ludźmi zajmującymi się fotografowaniem, którzy wystawiają swoje prace i mogą bezpośrednio opowiedzieć o zasadach, które trzeba spełnić, aby powstało „dobre” zdjęcie. Taką osobą jest pan Marek Józków.
5. Umiejętności fotograficzne można rozwijać także w Pracowni Fotograficznej Pałacu Młodzieży w Koszalinie.
6. Gdy już zbierzecie dużo zdjęć, to można przedstawić je w Galerii Fotografii Pałacu Młodzieży.
- 7/ Warto poszukiwać i wzbogacać swoje zainteresowania, żeby wasze ciekawe zdjęcia były jeszcze bardziej ciekawe i interesujące [1].

Zdjęcie Tymona Włodyki z SSP 1 w Koszalinie – nagrodzone w XIII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej (fot. Arch. SP 7)

1. M. THEIS, Wiadomości konkursowe – wyd. XII, luty 2016.

Co uczniom daje fotografowanie?

Fotografowanie jest ciekawe dla wielu. Ma w sobie jakąś magię, oczarowanie, zaskoczenie i radość z wykonanego zdjęcia. Wiele osób interesuje się tym zajęciem i wykonuje rodzinne zdjęcia. Istotne jest, co zyska autor zdjęć? Jakie walory ma fotografowanie dla rozwoju uczniów?

Fotografią interesuje i pasjonuje się wiele osób, w tym młodzi. Fotografują różne obiekty, a także są zafascynowani tworzeniem fotografii artystycznej. W różnych miejscach i krajach organizuje się konkursy oraz wystawy fotograficzne. Tworzą się domowe archiwa fotografii dawnej i najnowszej. Fotografia jest różnorodna. Może być: dziecięca i ślubna, artystyczna i amatorska, przyrodnicza i produktowa, tradycyjna i cyfrowa itd. Fotografia jest też atrakcyjną sztuką.

Faktycznie, podobnie jak w każdej dziedzinie sztuki, artystyczna fotografię dzieli się na podkategorie. Jej podziały są nieprecyzyjne i stosunkowo płynne. W najszerszym rozumieniu **fotografia artystyczna** będzie każdą formą fotografii nieklasycznej i niekomercyjnej, chociaż i ten podział nie jest idealny, bo może budzić wiele zastrzeżeń [1].

Faktem jest, że z pewnością warto się zastanowić, co tak naprawdę, oprócz konkretnego zdjęcia – dokumentu z jakiegoś wydarzenia osobistego, rodzinnego czy szkolnego – pozostawia w umyśle młodych ludzi zespół różnorodnych czynności zwanych fotografowaniem. Są wśród nich: posługiwanie się aparatem fotograficznym, przygotowanie, obróbka zdjęcia, wędrówka po terenie, kontakt z żywą przyrodą itp.

Zdjęcie Armina Heidricha z SSP 1 w Koszalinie – nagrodzone w XIII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej [2] (fot. Arch. SP 7)

Fotografowanie ma sporo walorów wychowawczych i dydaktycznych. Oto niektóre z nich. Jest:

- 1/ interesującą przygodą z przyrodą, innymi ludźmi i innymi obiektami;
- 2/ poszukiwaniem ciekawych obiektów, sytuacji, osobistych wrażeń i spostrzeżeń;
- 3/ inspiracją pomysłowości i do pozytywnego kombinowania;
- 4/ motywacją do wysiłku oraz współdziałania z innymi;
- 5/ sposobem aktywizacji siebie samego do myślenia i działania;
- 6/ sposobem pokazania swych zdjęć, prac i fotograficznych osiągnięć – itd.

1. http://pl.wikipedia.org/wiki/fotografia_artystyczna

2. M. THEIS, Wiadomości konkursowe – wyd. XII, luty 2016.

3. www.interia.pl/fotografia

ŻEGNAJ NAUCZYCIELU KRAJU OJCZYSTEGO

12 lutego 2016 roku na Cmentarzu Junikowskim w Poznaniu nauka polska pożegnała wybitnego pedagoga i dydaktyka, Nauczyciela Nauczycieli, Nauczyciela Kraju Ojczystego, Prezesa Honorowego Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych – prof. zw. dra hab. dra h.c. multi **Kazimierza DENKA**. Był człowiekiem wyjątkowym, uczonym wielkiego formatu, autorytetem jedynym w swoim rodzaju, etycznym, nieprzeciętnym, uniwersalnym. Choć z jednej strony przytłaczającym, a nawet onieśmielającym ogromem wiedzy wszelakiej oraz ilością, a nade wszystko – jakością dydaktycznych i naukowych dokonań, a jakże przy tym bezpośrednim, szczerym, serdecznym i komunikatywnym. Ciągłe poszukiujący teoretyk, a zarazem zaangażowany transformatywny praktyk edukacji szkolnej i akademickiej, nauczyciel będący wyjątkowym artystą – potrafiącym rzeźbić w żywym marmurze.

Prof. Kazimierz Denek (fot. Arch. PSNT)

Zadziwiał nas i fascynował autentyczną, nieskrywaną miłością do swoich Małych Ojczyzn. Urodził się w Krzemieńcu, który – jak wspominał – na zawsze pozostał w nim Ojczyzną Duszy, na zawsze zapamiętaną, obecną ciągle w jego umyśle i w sercu. Później był Ostrowiec Świętokrzyski i Tczew, który stał się jego kolejną Małą Ojczyzną, gdzie uzyskał maturę, a po ukończeniu studiów podjął pierwszą pracę nauczycielską w tamtejszym Technikum Ekonomicznym. Wielkopolska niewątpliwie, a Poznań w szczególności, to kolejne ważne miejsce na Ziemi z wyboru, będące odtąd już tym najpierwszym.

W 1965 roku uzyskał stopień doktora, w 1972 doktora habilitowanego nauk humanistycznych, osiem lat później uzyskuje tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1989 roku – profesora zwyczajnego (belwederskiego). Mieszkał i pracował tu ponad 60 lat, całym sercem pokochał Gród Przemysłu i swoją Almae Matris. Z wzajemnością, bowiem jego osoba wpisała się na trwałe w naukowy pejzaż Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, ubogacając zarówno dorobek jak i wysoką pozycję poznańskiej pedagogiki w wymiarze tak krajowym jak i międzynarodowym, europejskim.

Swoimi zainteresowaniami obejmował Profesor Kazimierz Denek szerokie spektrum problemów z zakresu dydaktyki, w tym zwłaszcza – przemian edukacji uniwersytetu w Polsce oraz krajach Unii Europejskiej w kontekście społeczeństwa wiedzy, aksjologii i teleologii w edukacji i naukach o niej, języka komunikacji uczestników procesu kształcenia, docymologii i ontodydaktyki, pedeutologii, nauczania blokowego, programowanego, wielostronnego i zintegrowanego, nauczania małej oraz dużej Ojczyzny, regionalizmu, krajoznawstwa i turystyki wśród młodzieży szkolnej, studentów. Tak wszechstronne a jednocześnie specjalistyczne zainteresowania mogą cechować jedynie ludzi szczególnych – wybitnych uczonych, humanistów, pedagogów, dydaktyków, erudytów o wielkiej rozległości wiedzy, innowatorów. Takim człowiekiem był niewątpliwie Kazimierz Denek.

ŻEGNAJ NAUCZYCIELU KRAJU OJCZYSTEGO – cd.

Znaczenie recepcji jego dokonań i dorobku dla nauki polskiej jest przeogromne, w okresie ponad półwiecza swojej niezwyklej aktywności naukowo-badawczej opublikował ponad tysiąc sześćset pozycji wydawniczych, w tym – indywidualnych prac zwartych i zbiorowych, redakcji prac zwartych i autorstwa opublikowanych w nich opracowań własnych, studiów, rozpraw, recenzji, raportów, analiz, artykułów i wielu innych tekstów, także publicystycznych. To doprawdy niewiarygodny, imponujący wręcz dorobek twórczy, który na zawsze wzniosł jego nazwisko do Panteonu Polskiej Nauki.

Pozwolę sobie na osobiste wspomnienie, znałem Kazimierza wiele lat, był moim Przyjacielem, bardzo bliskim, serdecznym. Nigdy nie próbowałbym ocenić, wartościować czy też hierarchizować najważniejszych publikacji Kazimierza Denka, choć miałem niewątpliwy zaszczyt kilka z nich recenzować. Znam wiele książek Profesora, mam je w zasięgu wzroku i bardzo często po nie sięgam. Te, po które najczęściej, to – *Drogowskazy-Aksjologia-Osobowość* (2015), *XX lat edukacji jutra u stóp Giewontu* (2014), *Filozofia życia* (2012), *Nauczyciel. Między ideałem a codziennością* (2012), trzyczęściowy cykl edukacyjny *Uniwersytet w perspektywie społeczeństwa wiedzy* (2011), *Edukacja pozaszkolna i pozalekcyjna* (2009), *Ku dobrej edukacji* (2005). Wszystkie one zdobią moje półki, a dedykacyjne wpisy przywołują wspomnienia i umacniają moje przekonanie o niezwykłości tego człowieka.

Wiele o nim pisałem, zarówno w beletrystyce jak i licznych publikacjach okolicznościowych, popularnonaukowych. Był profesorem zwyczajnym doktorem habilitowanym i doktorem honoris causa Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu oraz Instytutu Regionalnej Administracji i Ekonomiki w Kierowogrodzie. Wieloletnim członkiem Komitetu Nauk Pedagogicznych i przewodniczącym Zespołu Dydaktyki Ogólnej KNP PAN, Honorowym Obywatelom Miasta Tczewa. Organizatorem, przewodniczącym komitetów naukowych oraz honorowym patronem wielu ogólnopolskich kongresów, konferencji, sympozjów, seminariów, forów i sesji naukowych. Kawaler Krzyża Oficerskiego i Kawalerskiego Orderu Polonia Restituta, wyróżniony Złotym Laurem Medalu Polonia Mater Nostra Est, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, jego biogramy zamieszczone są w encyklopediach, leksykonach i wydawnictwach who is who w Polsce, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Francji, Szwajcarii.

Profesor Kazimierz Denek doskonale znał okres panowania Gryfitów na Pomorzu, historię szczecineckiego Zamku Książąt Pomorskich, lokalne legendy, które często przywoływał w swoich tekstach, czyniąc tym samym satysfakcję zarówno mnie ich autorowi, jak i honor wszystkim szczecinecczanom. W ostatniej dekadzie dosyć często bywał w Szczecinku, we wrześniu 2011 roku wspierał nas w organizacji Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Regionalizm i twórczość w edukacji”, której – głównie z jego poręki – patronował Zespół Dydaktyki Ogólnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, co było niewątpliwie wielce nobilitującym nas wydarzeniem. W trakcie tej uroczystości z inicjatywy Kazimierza oraz dzięki pomocy wielu bliskich mi przyjaciół z PSNT, akademickich kręgów naukowych i władz miejskich zorganizowano uroczysty benefis uświetniający XL-lecie mojej aktywności dziennikarskiej, dydaktyczno-wychowawczej, twórczej i naukowo-badawczej. W październiku 2014 roku podczas głównych krajowych obchodów X-lecia Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych, które odbyły się w Sali Witrażowej szczecineckiego ratusza, burmistrz Jerzy Hardie-Douglas wręczył Profesorowi Honorowy Medal 700-lecia Szczecinka. Wyróżniono go także Honorowym Medalem „Za Zasługi dla PSNT”, z legitymacją numer 001.

Żegnam go z ogromnym smutkiem, żalem, ale i refleksyjną, nostalgiczną wdzięcznością, że był z nami i pozostanie, bo to, co w Nim niezniszczalne nadal trwa i trwać będzie, niczym wieczna tatrzańska skała prawdy, wiary i nadziei. Zdobił salony wiedzy, ale i przed wszystkimi szeroko je otwierał, jak i swoje serce.

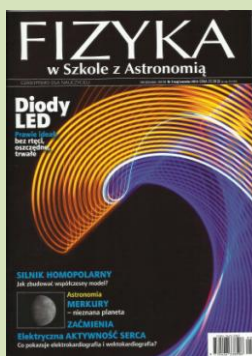
Bogdan Urbanek - Sekretarz Zarządu Krajowego i rzecznik prasowy

Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych z siedzibą w Szczecinku

Ciekawy artykuł: Zbigniew WIŚNIEWSKI, *Merkury – nieznana planeta*. „Fizyka w Szkole z Astronomią” 2015 nr 3

Motywować innych do pracy, uczenia się czy doskonalenia – pracy nad samym sobą - można bardzo różnie. Warto uczniom pokazać ciekawe, osobliwe, fascynujące rzeczy, planety, procesy czy zjawiska, oryginalnych ludzi lub cuda astronomii. Oto ciekawy artykuł o Merkury – planecie najbliższej naszego Słońca.

Merkury jest najbliższym sąsiadem naszego Słońca. Wynikają z tego poważne konsekwencje dla tej planety. Właśnie one w ciekawy i zrozumiały sposób są opisane w artykule pt. ***Merkury – nieznana planeta*** [2015-3]. Zapraszam do przeczytania, bo warto. Można właściwie powiedzieć, że każdy sposób zaciekawienia i wywołania stanu dziwienia się u uczniów jest dobry. Szerzej o zadziwianiu jest np. w artykule dr Andrzeja Laskowskiego [2012-1] pt. ***Dziwienie się i pytanie. Zaniedbany w edukacji obszar aktywności poznawczej dzieci (część I)***.

„Fizyka w Szkole z Astronomią” – okładka nr 3/2015 (fot. Arch. IP CEN)

Miłość do czegoś, czy też prawdziwe zainteresowanie, zamiłowanie, życiową pasję, np. do poznawania nauki, do zdobywania rzetelnej naukowej wiedzy itd., można inicjować, wywołać i rozbudzić rozmaicie. One i tak rozpoczynają się od zwykłej ludzkiej ciekawości. Właśnie ciekawość, trochę przez szkołę zaniedbaną cechę ludzkiej natury, trzeba podnieść w edukacji do rangi priorytetu.

Merkury jest planetą trudną do obserwacji, bo jest najbliżej Słońca i oślepia obserwatorów. Mimo to o istnieniu tej planety wiedzieli już Asyryjczycy i Grecy. Jej orbita nie jest kołowa, lecz raczej eliptyczna [3]. Właśnie! Czytając takie ciekawe artykuły, warto się zastanowić: ***Jak lepiej aktywizować do uczenia się o przyrodzie?*** [2015-2]. Artykuł ten jest także upowszechniony w „Fizyce w Szkole z Astronomią”.

Masa tej planety jest relatywnie mała i z tego względu nie można mówić o jego atmosferze jako gazowej powłoce planety. To ciekawe. Warto można wskazać, że wśród treści artykułu są następujące tematy - podtytuły: 1. Atmosfera, 2. Magnetosfera, 3. Powierzchnia, 4. Klimat na Merkury, 5. Wulkanizm i magma, 6. Wnętrze Merkurego, 7. Jądra planet typu ziemskiego, 8. Ewolucja Merkurego.

Można na podsumowanie przywołać słowa zakończenia tego artykułu: „Tak więc wiele różnych procesów brało udział w formowaniu Merkurego. Pytanie, czy proces ten był ciągły, czy skokowy, pozostaje otwarte. Może przyszłe misje badawcze pozwolą nam ostatecznie rozstrzygnąć tę kwestię” [3]. Zapraszam do przeczytania i poznania Merkurego.

1. LASKOWSKI A., *Dziwienie się i pytanie. Zaniedbany w edukacji obszar aktywności poznawczej dzieci (część I)*. „Informator Oświatowy” Biuletyn ODN w Słupsku 2012 nr 2, s. 14-17.
2. SAWIŃSKI J. P., *Jak lepiej aktywizować do uczenia się o przyrodzie?* „Fizyka w Szkole z Astronomią” 2015 nr 3, s. 41-44.
3. WIŚNIEWSKI Z., *Merkury – nieznana planeta*. „Fizyka w Szkole z Astronomią” 2015 nr 3, s. 26-33.

- dr Julian Piotr Sawiński – CEN w Koszalinie

Ciekawy artykuł: Zbigniew WIŚNIEWSKI, *Wenus – piekielny sąsiad – cz. III*, „Fizyka w Szkole z Astronomią” 2016 nr 2

Wenus to planeta bliska naszej Ziemi. Ciekawie o niej pisze Zbigniew Wiśniewski w „Fizyce w Szkole z Astronomią”. Warto przeczytać i zaciekać uczniów sprawami astronomii. Jest planetą wyjątkową. Oto kilka fragmentów artykułu.

Wyjątkowa planeta

Wenus jest planetą wyjątkową. „Zagłębiając się w strukturze naszego sąsiada docieramy do wenusjańskiej litosfery, czyli powierzchni Wenus, która nie jest tak różnorodna jak powierzchnia Ziemi. Pod tym względem Ziemia jest wyjątkowa, o czym – mam nadzieję – będę miał okazję opowiedzieć w jednym z następnych artykułów. Wenus ma jednak mnóstwo różnorodnych form geologicznych i z pewnością może stanowić ciekawy obiekt studiów dla geologa i geofizyka” [1].

Wyjątkowe tematy

W tej III części opisu Wenus przedstawiono następujące tematy:

- 1/ Formacje mozaikowe
- 2/ Gęsto wyżłobione równiny
- 3/ Pomarszczone równiny
- 4/ Łańcuchy górskie
- 5/ Żłobione pasy
- 5/ Równiny tarczowe
- 6/ Regionalne równiny
- 7/ Dolne równiny regionalne
- 8/ Górne równiny regionalne
- 9/ Klaster tarczowe
- 10/ Gładkie równiny
- 11/ Równiny płatkowe
- 12/ Strefy ryftowe
- 13/ Kratery uderzeniowe
- 14/ Wulkany

„Fizyka w Szkole z Astronomią” – okładka 2/2016 (fot. www.aspress.com.pl)

Wenusjańskie badania

Wenus jest inna od naszej Ziemi. „Badania geologiczne powierzchni innych planet, w tym Wenus, mają duże znaczenie zarówno jeśli chodzi o aspekty czysto naukowe, jak i eksploatacyjne. Są one jednak o wiele trudniejsze niż badania geologii Ziemi. Podstawowym problemem jest ograniczony dostęp do próbek. W przypadku Ziemi naukowcy zazwyczaj udają się w interesujący ich punkt, pobierają tam próbki, które następnie transportują do laboratorium (...) [1].

➔ Warto artykuł przeczytać. Budzi zaciekawienie! (JPS)

-
1. WIŚNIEWSKI Z., *Wenus – piekielny sąsiad – cz. III*, „Fizyka w Szkole z Astronomią” 2016 nr 2, s. 45-50.

O programie „Żyj smacznie i zdrowo”

ZAPRASZAMY DO KONKURSU ORAZ ZOSTANIA AMBASADOREM „ŻYJ SMACZNIE I ZDROWO”

Szanowni Państwo, jeśli Państwa szkoła należy już do grona gimnazjów objętych programem "**Żyj smacznie i zdrowo**", pragniemy zachęcić Państwa do podjęcia inicjatyw związanych z programem i zgłoszenia szkoły do udziału w **Konkursie** i dodatkowo zostania **Ambasadorem "Żyj smacznie i zdrowo"**. Szczegóły poniżej. Aby zgłosić szkołę do Konkursu, wystarczy tylko:

- przeprowadzić co najmniej **1** lekcję w oparciu o scenariusze programu;
- zorganizować **Wydarzenie Społeczne** promujące ideę zdrowego żywienia na podstawie przepisów z programu "Żyj smacznie i zdrowo" i udokumentować je fotografiami lub nagraniem;
- dokonać zgłoszenia poprzez formularz, dostępny na stronie programu, do **30 kwietnia 2016** roku.

Na zwycięzców czekają nagrody! **40** klas nagrodzimy **domowym sprzętem kuchennym**, zaś w **5** najlepszych szkołach przeprowadzimy **warsztaty kulinarne** z udziałem znanego vlogera Blowa, kucharza i dietetyka programu.

Młodzież gotuje (fot. www.zyjsmacznieizdrowo.pl)

Aby zgłosić się do Programu Ambadorskiego, należy jedynie:

- przeprowadzić co najmniej **3** lekcje w oparciu o scenariusze programu (im więcej przeprowadzonych zajęć, tym większa szansa na wygraną);
- **udokumentować** przeprowadzone lekcje w dzienniku zajęć lekcyjnych poszczególnych klas, bądź dziennikach zajęć dodatkowych/pozalekcyjnych dla grup;
- wypełnić formularz zgłoszeniowy, dostępny na stronie programu, do **30 kwietnia 2016** roku, wskazując liczbę i daty przeprowadzonych zajęć.

Symbolicznie uhonorujemy **każdego** Ambadora, a **15** najlepszych otrzyma nowoczesne **laptopy** dla swoich szkół.

– Oliwia Gozdek i zespół "**Żyj smacznie i zdrowo**"

"KOSZALIN"

Jakże wspaniałym jesteś Koszalinie,
miastem w cudownej pomorskiej krainie.
Dla twego piękna oddaję pokłony,
choć wojewódzkiej brakuje korony.

Ubogacony - trwasz tu blisko morza -
w ładne pejzaże i czyste przestworza.
Byłeś piastowskim grodem przed wiekami,
przez German długo trzymany szponami.

Środkiem przepływa rzeczka Dzierżęcinka.
Ujrz amfiteatr, a zrzednie ci minka.
Nie doceniono Hasiora w Krakowie,
górują "ptaki" jego w twej osnowie.

Książąt Pomorskich - Park jest twą ozdobą.
Na Górze Chełmskiej zachwycam się tobą.
Jezioro - Jamno dzieli cię od morza,
a Lubiatowskie błyszczy niczym zorza.

Wiele spędziłem lat w twojej dziedzinie
i chęć mieszkania tutaj mi nie minie.
Podziwiam piękne okolice twoje,
miłość ku tobie kraszy lica moje.

Piotr Jerzy Kawa - Koszalin 2004, 2015.03.10: 11-zgłoskowiec

Koszaliński Amfiteatr (fot. www.facebook.pl)

Filharmonia Koszalińska zaprasza na majowe koncerty

Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki obchodzi w tym roku 60. Jubileuszowy sezon artystyczny. W maju 2016 roku zaprasza na majowe koncerty. A 3 czerwca będzie już koncert pn. „Zakończenie 60. sezonu artystycznego”.

1/ 13 maja (piątek), godz. 18:30 – *Pamiętajmy o Moniuszce*

Dyrygent: Massimiliano Caldi, wiolonczela: Adam Krzeszowiec

W programie:

- Stanisław Moniuszko - Uwertura do opery „Flis”,
- Camille Saint-Saens – I koncert wiolonczelowy a-moll op. 33,
- Stanisław Moniuszko – Uwertura do opery “Hrabina”,
- Camille Saint-Saens – II symfonia a-moll op. 55.

Filharmonia Koszalińska (fot. www.mm.koszalin.pl)

2/ 20 maja (piątek), godz. 18:30 – *Z Carnegie Hall do Koszalina*

Dyrygent: Bartosz Żurkowski, fortepian: Bartosz Kołaczkowski i Wojciech Szymczewski

W programie:

- Feliks Nowowiejski - Uwertura do opery „Legenda Bałtyku”,
- Wolfgang Amadeusz Mozart Koncert Es-dur KV 365 na dwa fortepiany,
- Zygmunt Nosakowski III symfonia F-dur „Od wiosny do wiosny”.

Edukacja domowa – wykaz wydawnictw zwartych (wybór)

Edukacja domowa jest to nauczanie dzieci przez ich rodziców lub opiekunów oraz wyznaczone przez nie osoby, odbywająca się poza systemem edukacji szkolnej. Edukacja domowa jest popularna w krajach anglosaskich – USA, Kanada, Wielka Brytania, Australia. Prowadzone w tych krajach badania wykazują, że dzieci uczone w domu przez rodziców osiągają lepsze wyniki w nauce niż ich rówieśnicy uczęszczający do szkół zbiorowych.

W Polsce tego typu nauczanie jest możliwe od 1991 roku. Ustawa z 7 września 1991 r. pozwala na uczenie dziecka w domu, za zgodą dyrektora szkoły, do której zapisane jest dziecko. Uczeń ma obowiązek zdania egzaminów klasyfikacyjnych po każdym roku nauki. MEN szacuje, że na 6 milionów polskich dzieci około 100 uczy się w domu (wg nieoficjalnych informacji jest ich **nawet 500**). Przed wprowadzeniem obowiązku szkolnego w XX wieku edukacja domowa była jedynym systemem – dzieci były uczone przez opłacanych guwernerów. Dziś homeschooling jest zjawiskiem niszowym, mało znanym, budzącym wiele kontrowersji.

Wydawnictwa zwarte (przedruk):

1. BANASAK Małgorzata, WOŁOWSKA Agata (red.), Szkoło, jaka jesteś?: problemy nauczycieli i uczniów we współczesnej szkole. Warszawa: Wydaw. „Difin”, 2015, ss. 169
2. BRODNICKI Mariusz, GORLOFF Elżbieta. KOŁAKOWSKI Andrzej (red. nauk.), Wychowanie – opieka – kształcenie: z badań nad wybranymi problemami edukacji w XX i XXI wieku. Toruń: „Akapit” 2010, ss. 250.
3. BUDAJCZAK Marek, Edukacja domowa. Gdańsk: Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2004, wyd. II, ss. 159
4. BUDAJCZAK Marek, Edukacja domowa: społeczne konteksty kształcenia się w rodzinnym gronie, poza instytucjonalnym środowiskiem szkoły. Poznań: Wydaw. „Rys-Studio”, 2002, ss. 224.
5. GRUSZCZYK-KOLCZYŃSKA Edyta (red.), Starsze przedszkolaki: jak skutecznie wychowywać i kształcić w przedszkolu i w domu: praca zbiorowa. Kraków: Wydaw. CEBP, ss. 419.
6. GRZESZKIEWICZ Bożena (red.), Dziecko w kontekstach edukacyjnych. Szczecin: Wydaw. Volumina.pl Daniel Krzanowski, 2010, ss. 364.
7. HOLD John Caldwell, Zamiast edukacji: warunki do uczenia się przez działanie; wprowadzenie do wyd. polskiego Bogusław Śliwerski. Kraków: Oficyna „Impuls”, 2007, ss. 300.
8. JAKUBIAK Krzysztof, WINIARZ Adam (red.), Nauczanie domowe dzieci polskich od XVIII do XX wieku: zbiór studiów. Bydgoszcz: Wydaw. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, 2004, ss. 368.

Edukacja domowa – wykaz wydawnictw zwartych (wybór) –cd.

9. LIMONT Wiesława, CIEŚLIKOWSKA Joanna (red. nauk.), Wybrane zagadnienia edukacji uczniów zdolnych. T. 2, Uczeń, nauczyciel, edukacja. Kraków: Wydaw. „Impuls”, 2005, ss. 392.
10. MEIGHAN Roland, Porównanie systemów wychowania dobrych, złych, brzydkich i przeciwnie skutecznych, a także o tym, dlaczego wiele rodzin edukacji domowej odkryło system kształcenia dopasowanego do demokracji (przeł. i red. nauk. Marek Budajczyk. Poznań: Wydaw. WSPiA im. Mieszka I, 2014, ss. 181.
11. PEARL Michael, PEARL Debi, Skok za burtę, czyli jak nie popełnić tragicznych w skutkach błędów wychowawczych. Warszawa: Wydaw. „Vocatio”, 2011, ss. 118.
12. SMAK Ewa, KŁOSIŃSKA Tatiana, KONOPNICKA Iwona (red.), Edukacja wczesnoszkolna: teoria i praktyka: księga jubileuszowa dedykowana Profesor Gabrieli Kapicy. Opole: Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2013, ss. 400.
13. STEBNICKI Wiesław, Edukacja domowa. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, 2014, ss. 219.
14. STEBNICKI Wiesław: Edukacja domowa: edukacja przyszłości. Warszawa: Wydaw. Fijorr Publishing Company, 2014, ss. 230.
15. WALCZAK Grażyna (red.), Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z uszkodzonym wzrokiem z dodatkowymi niepełno sprawnościami: poradnik dla nauczycieli. Warszawa: MENiS, 2005, ss. 134
16. WHALLEY Margy (red.), Jak włączyć rodziców do nauki dzieci? Warszawa: WSiP; Fraszka Edukacyjna, 2008, ss. 223.
17. ZAKRZEWSKA Marzena, Rola wychowawcza matki w edukacji domowej. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, 2013, ss. 318.
18. ZAKRZEWSKI Paweł Michał, Rola wychowawcza ojca w edukacji domowej. Warszawa: Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam”, 2013, ss. 219 [1].

1. TROJAN E., *Homeschooling, czyli edukacja domowa (Zestawienie bibliograficzne w wyborze)*. „Nowa Szkoła” 2015 nr 4, s. 56-60.

Ciekawa książka:

Leszek PAWELSKI (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją.*

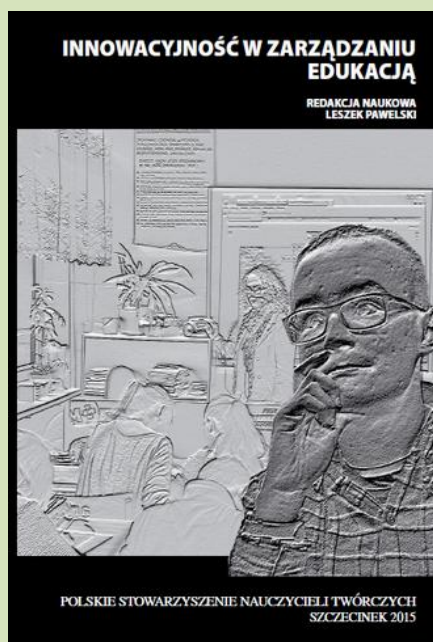
Szczecinek: Wydaw. PSNT, 2015

Edukacja dziś potrzebuje innowacyjności. Jest ona uznawana za istotny element nowoczesności i warunek postępu. Ma ona sens tylko wówczas, gdy nastawiona jest na zwiększenie skuteczności naszego działania, czyli uzyskanie lepszych efektów. Oto interesująca publikacja PSNT, którego Zarząd Krajowy jest w Szczecinku, która prezentuje różne zagadnienia innowacyjności w zarządzaniu edukacją.

Edukacja zarządzana innowacyjnie

Epoka cyfrowa lubi innowacje i eksperymenty. Innowacyjne zarządzanie słusznie kojarzy się z innym niż obecne kierowaniem szkołą i edukacją. Domaga się ono innowacyjnych dyrektorów i nauczycieli. Oto interesująca książka pt. *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją*, ukazująca wybrane, ale i różnorodne problemy tego zarządzania. We wstępie wskazano, że: „Mijający czas w dziejach oświaty zmusza i skłaniać powinien do refleksji nad tym, co już zrobiono, czego dokonano, ale również do myślenia i konceptualizacji nowych, unowocześnionych, innowacyjnych, czy wręcz **eksperymentalnych rozwiązań** w systemie zarządzania edukacją w jej bardzo szerokim wymiarze...” [2015⁸].

Epoka cyfrowa, tj. inne czasy, w których teraz żyjemy, domagają się innej niż dotychczas szkoły i edukacji, ale także innowacyjnego zarządzania. Zarządzanie stanowi kluczowy element nowoczesności – twierdzi prof. Krystyna Duraj-Nowakowa i prof. Kazimierz Denek [2015⁹]. Profesor wskazuje, że mechanizmy rządzące zarządzaniem wkraczą do wszystkich obszarów naszego życia społeczno-ekonomicznego. Przez pryzmat efektywności, redukcji zbędnych kosztów i maksymalizacji zysku wkrada się również do takich sfer, które do niedawna były od tego wolne, jak: pomoc społeczna, nauka, edukacja na różnych jej poziomach czy służba zdrowia.

Innowacyjność w zarządzaniu edukacją – okładka (fot. www.psnt.edu.pl/Wydawnictwa)

⁸ L. PAWELSKI, *Wstęp*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją*. Szczecinek: Wydaw. PSNT, s. 11-13.

⁹ K. DURAJ-NOWAKOWA, *Uwarunkowania innowacyjnego zarządzania uczelniami wyższymi*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją*. Szczecinek: Wydaw. PSNT, s. 111-126; K. DENEK, *Zarządzanie uniwersytetem*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją*. Szczecinek: Wydaw. PSNT, s. 15-36.

Ciekawa książka:

Leszek PAWELSKI (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją* - cd.

Efektywność innowacyjnej edukacji

Innowacje edukacyjne mają sens, gdy są nastawione na osiągnięcie wyższej skuteczności uczenia się uczniów i szkolnej edukacji. Powinny mieć **wyraźnie edukacyjny charakter**, czyli promować skuteczne uczenie się i rozwój uczniów, poprawiać organizację szkoły oraz metody jej pracy. Trzeba je skierować na edukacyjne sukcesy uczniów, nauczycieli i szkoły. Powinny być dobrze przemyślane i mieć eksperymentalny charakter. Warto więc pytać: Jak innowacyjna edukacja wpływa na skuteczność uczenia się? – oraz poszukiwać trafnej na nie odpowiedzi. Szerzej o tym jest w poradniku pt. ***Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji?*** [2015¹⁰].

Irytujące nieco jest to, że ostatnio dość często i dużo pisze się o innowacyjności nauczycieli, edukacji i szkoły, a praktyka szkolna jakby ich unikała czy też się ich bała. Edukacyjne innowacje są dość często modulem analiz i refleksji. Bierze się to z tego, że to właśnie one są główną **szansą rozwoju edukacji** i szkoły oraz motorem postępowych zmian. Chodzi oczywiście o zmiany pozytywne, jakościowe i rzeczywiste, nie zaś pozorowane i powierzchowne. Z obserwacji innowacji zgłaszanych przez szkoły wynika, że spora ich część jest wdrożona i realizowana, ale nie jest ewaluowana i odpowiednio monitorowana oraz oceniona. A jeszcze słabiej jest z ich promocją i upowszechnieniem. Interesujące w tej opiniowanej pracy jest właśnie to, że jest ona dobrym przykładem poszukiwania trafnych odpowiedzi na te ww. pytania i podobne problemy.

Emocjonująca i interesująca monografia

„Innowacyjność w zarządzaniu edukacją” jest już czternastą monografią PSNT [2016¹¹]. Jest poświęcona problematyce zarządzania edukacją w jego wąskim i szerokim spectrum. Redaktor naukowy opracowania we wstępie podkreśla, że: „Autorzy rozpraw zajęli się poszczególnymi, dosyć wąskimi i szczegółowymi problemami. Jest to zbiór indywidualnych, osobistych **przemyśleń oraz wyników badań**, poświęconych różnym aspektom zarządzania, poszukując w nich cech innowacyjności.

Imponujące jest to, że prof. Leszkowi Pawelskiemu – naukowemu redaktorowi tej monografii - udało się zachęcić tak wielu autorów do napisania artykułów, mimo że pochodzą z różnych ośrodków naukowych i edukacyjnych, w tym reprezentujących szkolną praktykę. **Połączyła ich ważna idea** – twierdzi ww. profesor – potrzeba unowocześnienia mechanizmów zarządzania zarówno działaniami edukacyjnymi, jak i ludzkimi zasobami, a także zadaniami dotyczącymi projektowania elementów całego systemu edukacyjnego.

Ekipa autorów– zawartość rozdziałów

Interesujące są treści wielu rozdziałów, np. rozważania ww. profesora, który wskazuje, że powszechnie uważa się, że najkorzystniejszym rozwiązaniem jest demokratyczny sposób zarządzania uniwersytetem. Natychmiast towarzyszy mu jednak pytanie, czy demokratyczne reguły nadają się ku temu. Nie budzi wątpliwości, że sam wybór władz uniwersytetu jest demokratyczny. Czy nie kurczy, a może nawet kończy się on z momentem wyboru konkretnych osób na stanowiska rektora, dziekana, dyrektora instytutu? (...) Warto poznać zarówno postawione pytania, jak i profesorskie odpowiedzi.

¹⁰ J. P. SAWIŃSKI, *Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji? Poradnik dla nauczycieli i edukatorów – część I*. Warszawa: Wydaw. Difin, 2015.

¹¹ www.psnt.edu.pl/Wydawnictwa - 2016.

Ciekawa książka:

Leszek PAWELSKI (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją* - cd.

„Innowacyjność w zarządzaniu edukacją” zawiera 27 merytorycznych rozdziałów. Oto ich autorzy i tematyka:

1. Kazimierz DENEK, *Zarządzanie uniwersytetem*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją* - s. 15-36.
2. Bogusław ŚLIWERSKI, *Reformatorzy szkoły w chmurze (także banału)*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją* - s. 37-54.
3. Janusz MASTALSKI, *Aksjologiczne wyzwania w zarządzaniu edukacją w kontekście globalnych przemian społecznych* - s. 55-72.
4. Wojciech KOJS, *O zarządzaniu zarządzającymi zasobami umysłu w kontekście wybranych problemów komunikacji i edukacji* - s. 73-92.
5. Kazimierz WENTA, *Czytanie obrazów w Internecie*. [w:] PAWELSKI L. (red.), *Innowacyjność w zarządzaniu edukacją* - s. 93-110.
6. Krystyna DURAJ - NOWAKOWA, *Uwarunkowania innowacyjnego zarządzania uczelnią wyższą* - s. 111-126.
7. Janusz MORBITZER, *W stronę szkoły przyszłości – zarys problematyki* - s. 127-140.
8. Marian KOPCZEWSKI, *Kompetencje elementem innowacyjności w zarządzaniu kapitałem ludzkim w organizacji - szkole* - s. 141-156.
9. Marek REMBIERZ, *Mała szkoła jako wielka sprawa 0 i szansa – edukacji* - s. 157-194.
10. Mirosław A. MICHAŁSKI, *Miejsce religii w procesie socjalizacji* - s. 195-208.
11. PAWELSKI L., *Missio Reconciliationis – pojednanie w duchu europejskim* - s. 209-220.
12. Bogdan URBANEK, *Rola wychowawcy w zarządzaniu zespołem klasowym* - s. 221-238.
13. Ewa CZERWIŃSKA, Marian KOPCZEWSKI, *Edukacja dla bezpieczeństwa elementem innowacyjności nauczania młodzieży w dobie współczesnej rzeczywistości* - s. 239-256.
14. Wiesław W. KOBIELSKI, *Nowa forma organizacji wykładu akademickiego* - s. 257-266.
15. Paweł PRUSAK, *Aktywność młodzieży na rzeź Małej Ojczyzny* - s. 267-278.
16. Maria SOBIESZCZYK, „Biznes dla uczelni, uczelnie dla biznesu” rozwój partnerstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i wybranych przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim - s. 279-289.
17. Marek KAZIMIEROWICZ, *Konkursy tylko z nazwy – potrzeba gruntownych zmian* - s. 299-310.
18. Krzysztof ZDZIARSKI, *Nauczyciel – refleksyjny praktyk – puzzle pedagogiczne* - s. 311-316.
19. Krzysztof ZAJDEL, *Jakościowe wyzwania sprawowania funkcji dyrektora w szkole* - s. 317-328.
20. Piotr KOWOLIK, *Współczesne tendencje w teorii i praktyce innowacji pedagogicznych w kierowaniu placówką* - s. 329-340.
21. Julian P. SAWIŃSKI, *Między aktywizmem a wyciszeniem* - s. 341-348.
22. Stefan SZŁACH, *Innowacyjność i zaufanie – wybrane aspekty* - s. 349-354.
23. Katarzyna HERDA - PŁONKA, *Rola i zasób pojęć pedagoga specjalnego w opinii studentów kierunku fizjoterapia. Dezyderaty do pracy nauczyciela akademickiego* - s. 355-368.
24. Marzena NOWIK, *Innowacyjne metody sprawowania nadzoru pedagogicznego w przedszkolu* - s. 369-378.
25. Piotr SKOCZYŁAS, *Edukacja europejska w praktyce* - s. 379-386.
26. Tadeusz CHRUSCIEL, Adam WYSZOMIRSKI, *Kształcenie specjalistyczne – konieczność czy utopia* - s. 387-398.
27. Stanisław TUROWSKI, *Recepty na edukację* - s. 399-400.

Edukacyjne nowe książki - recenzje

Interesujące są także prezentacje recenzji kilku nowych książek edukacyjnych:

1. Kazimierz DENEK, Recenzja książki Antoniego Zajęcia, *Pedagogika społeczna i pedagogika pracy wobec przemian cywilizacyjnych*;
2. Jadwiga MICHAŁCZYK, „Drogowskazy – Aksjologia – Osobowość”, czyli edukacyjne przesłanie pedagogiki Profesora Kazimierza Denka;
3. Leszek PAWELSKI, Recenzja książki Juliana P. Sawińskiego pt. „Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji? Poradnik dla nauczycieli i edukatorów – cz. 1”;
4. Bogdan URBANEK, Recenzja książki Tadeusza Maszczaka, „Wychowanie przez rozwój”;
5. Leszek PAWELSKI, Recenzja książki Bogdana Urbanka, „Pozostaną w sercu i w pamięci (ludzie – fakty – wydarzenia)”.

- dr Julian Piotr Sawiński – Koszalin